

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana
tel.: 01 2001-176, faks: 01 4257-293, e-pošta: info@zbd-s-zveza.si

Ljubljana, 12. 2. 2014

Ministrstvo za kulturo
Maistrova 10
1000 Ljubljana
Poslano na elektronski naslov: gp.mk@gov.si

Zadeva: Osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu

V Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije (v nadaljevanju ZBDS) smo člane prosili, da nam posredujejo mnenja in stališča o osnutku Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu, ki ga je pripravilo Ministrstvo za kulturo in ga 15. januarja ponudilo strokovni in širši javnosti v javno obravnavo. Do danes smo prejeli mnenje članov, ki so povezani v Sekciji za šolske knjižnice in članov, ki so povezani v Sekciji za specialne knjižnice ter Društva bibliotekarjev Maribor. Njihovo zapisano mnenje je tudi priloga tega dopisa.

V vodstvu ZBDS se zavedamo, da so mnenja med člani društev o predlaganih spremembah različna in jih ne moremo umestiti na enotni imenovalac. Pri oblikovanju mnenja glede osnutka Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu tako izhajamo iz poslanstva in temeljnih ciljev ZBDS. Člani se povežemo tudi z namenom, da ohranimo in nadaljujemo delo predhodnikov, ki so s svojim vizionarskim pogledom in pristopom ustvarili knjižnični sistem Slovenije in v njem zagovarjali najvišjo možno raven profesionalizma v stroki.

V ZBDS smo mnenja, da obstoječi Zakon o knjižničarstvu iz leta 2001 potrebuje prevetritev in uravnoteženost. Ne zagovarjamo obstoj različnih zakonov, ki bi podajali osnove za delovanje posameznih tipov knjižnic, saj menimo, da imamo zaradi izjemne razdrobljenosti knjižnic po posameznih resorjih zelo velike težave pri ohranjanju enotnosti knjižničnega sistema in s tem kakovostno izvajanje javne službe na tem področju. V ZBDS si želimo uravnovešen zakon, ki v ospredje postavlja knjižnično dejavnost kot javno službo, ki jo izvajajo javne knjižnice v različnih okoljih. Z obstoječo prakso delovanja se knjižnice vse bolj ločujejo med seboj in se izgubljajo kot sekundarne dejavnosti na posameznih primarnih področjih. Zakon o knjižničarstvu nas, kot specialni zakon, ohranja povezane (vsaj) na zakonodajnem področju, zato si želimo, da bi bila ta povezanost knjižnic v okviru javne službe še jasneje zastopana. V tem mnenju ZBDS sledi svojemu cilju, in sicer *krepi položaj in spodbujati razvoj vseh vrst knjižnic*.

Povezava knjižničarjev iz posameznih tipov knjižnic med seboj je tudi ena od nalog našega strokovnega društva oziroma zveza društev. Zato je bila prioriteta sprememba Zakona o

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana
tel.: 01 2001-176, faks: 01 4257-293, e-pošta: info@zbd-s-zveza.si

knjižničarstvu, za katero smo si v ZBDS prizadevali v zadnjih treh letih, umestitev stanovskega društva v specialni zakon.

Krovni akt, ki določa, katere naloge naj opravlja ZBDS, opredeljuje tudi poslanstvo in namen te stanovske organizacije. V ZBDS si želimo, da je delež teh nalog zajet v Zakonu o knjižničarstvu, saj bo s tem ZBDS pridobil tudi legitimno pravico zastopati stroko v strokovnih razpravah in v širšem javnem okolju. Postal bo kompetenten sogovornik tistih, ki o stroki odločajo na osnovi pooblastil v zakonodaji. Za odločitev o umestitvi ZBDS v konkretni obliki v Zakon o knjižničarstvu je izrednega pomena tudi izjemna strokovna dediščina te organizacije. Ne glede na to, pa bo ZBDS tudi brez umestitve v Zakon o knjižničarstvu na osnovi določil, ki jih prinaša Zakon o društvih še naprej opravljala naloge civilne družbe.

Želimo si, da bi zakon prinesel pogoje za zasedbo delovnega mesta vodje knjižnic, ne glede na tip knjižnice in s tem enotnost kriterijev za zelo pomembno, poslovno in strokovno odgovorno funkcijo. Menimo, da omejitve na humanistične ali družboslovne usmeritve ne prinese boljšega nabora kadra, prav tako je vprašanje dokazovanja vodstvenih sposobnosti na določenem segmentu vprašljiva. Znanje tujega jezika naj bo opcijsko in ne nujno zahtevan pogoj. Večji poudarke naj bo usmerjen na program, ki ga kandidat predloži.

Za strokovno izvajanje določil knjižnične javne službe je odgovoren direktor, zato menimo, da je nujno, da že ob nastopu funkcije pozna strokovno področje in ima opravljene formalnosti, ki omogočajo samostojno strokovno delo v stroki.

Eden od temeljnih ciljev ZBDS je spodbujati in podpirati izobraževanje ter stalno strokovno izpopolnjevanje knjižničarjev, zato menimo, da predlagana vsebinska sprememba 39. člena sledi usmeritvam, ki so jih člani Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost sprejeli tako na sejah sveta, ko so določali prioritete sprememb Zakona o knjižničarstvu, kot tudi na 45. seji NSKD, ko so potrdili strokovna izhodišča za pripravo Pravilnika o bibliotekarskem izpitu. Z vsebino dokumenta so bili seznanjeni tudi udeleženci strokovnega posvetovanja ZBDS 2011 v Mariboru, dokument je na strokovnem dogodku predstavila takratna predsednica Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost in članica delovne skupine za pripravo tez, gospa Dragica Turjak.

V knjižnicah se izbira znanje različnih strok in v ZBDS spodbujamo obogatitev knjižničarske stroke s perspektivnimi posamezniki, ki se bodo pri uresničevanju strokovnih ambicij znali usmerjati po temeljnih določilih knjižničarske stroke in bibliotekarskih znanostih. Zato podpiramo idejo po dodatnem formalnem izobraževanju za vse tiste profile, ki v knjižnico prinašajo nova znanja različnih strokovnih področij, a je za njihovo uspešno delovanje pomembno, da poznajo vsebine knjižnične javne službe. Predlagana sprememba pomeni tudi za posameznika, udeleženca takšnega dodatnega

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana
tel.: 01 2001-176, faks: 01 4257-293, e-pošta: info@zbd-s-zveza.si

izobraževanja, formalno pridobljeno znanje in s tem tudi formalno potrdilo, ki ima drugačno veljavo kot potrdila različnih tečajev, vsak v okviru načel delovanja sistema javnih uslužbencev.

Predlagana sprememba vsebine 39. člena sledi dolgoletnim prizadevanjem za ureditev izobraževanja s področja knjižničarstva (npr. zapise bibliotekarskih društev, ki razpravljajo o tej temi, lahko najdemo že iz leta 1956), prav tako pa upošteva sodobne smernice pri vsebinski razmejitvi izobraževanja (določeno področje dela, določen poklic, formalni naziv, eksplicitno znanje) in usposabljanja (določeno delo, potrdilo o usposobljenosti za določeno delo, implicitno znanje), ki jih lahko zasledimo v vrsti razprav različnih področji (npr. Rozman; Kovač, Managment; 2012). Predlagana sprememba vsebine 39. člena tudi v zakonodaji ureja tisto področje, ki v praksi uspešno deluje že več kot dvajset let, in sicer univerzitetni študijski program bibliotekarstva. Predlagana sprememba formalizira področje usposabljanja za opravljanje dejavnosti v sklopu javne službe. To področje so knjižnice urejale zelo različno in v stroki ni enotnega vsebinskega koncepta o usposabljanju za delo v sklopu javne službe.

ZBDS tudi z ustanovitvijo spominskega štipendijskega sklada, ki v spomin na osrednjo osebnost slovenskega knjižničarstva in sopobudnika študija bibliotekarskih znanosti dr. Bruna Hartmana spodbuja podiplomski doktorski študij bibliotekarskih znanosti, podpira formalno izobraževanje na različnih stopnjah.

Lep pozdrav!

mag. Sabina Fras Popović
Predsednica ZBDS